

Asala ve “Talat’ın Çocukları”

Mehmet Perinçek*

Özet

Fransız gazeteci-yazar Jean-Pierre Richardot, Avrupa’da 1980’lerin başında ASALA eylemlerinin peşi sıra patlak vermesi üzerine Fransa’da yaşayan Ermenilerle röportajlar yapar. Richardot, bu röportajlardan yola çıkarak “Arméniens: Quoi Qu’il En Coûte” başlıklı bir kitap yazar. Kitap, Fransız Ermenilerinin Türklere ve ASALA eylemlerine bakışını yansıtmaktadır. Makalede kitaptaki örneklerden hareketle Ermeni milliyetçiliğinin ırkçı ve saldırgan karakteri ortaya konmaktadır. Buna bağlı olarak Ermeni soykırımı iddialarının Türkleri Batı’da yükselemede olan ırkçılığın hedefi haline getirebileceği görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: ASALA, Irkçılık, Terör, Fransa, Ermeni Meselesi

Fransız gazeteci-yazar Jean-Pierre Richardot, Avrupa’da 1980’lerin başında ASALA eylemlerinin peşi sıra patlak vermesi üzerine Fransa’da yaşayan yüzlerce Ermeniyle röportajlar yapar. Richardot, 1,5 sene süren bu röportajlardan yola çıkarak izlenimlerini kaleme alır ve “Arméniens: Quoi Qu’il En Coûte (Ermeniler: Bedeli Ne Olursa Olsun)”

başlıklı bir kitap hazırlar.¹ Farklı kentlerde yapılan röportajların kimi kısa kimi uzun, kimi sokakta, kafede, kimi evde yapılmıştır. Fransız gazeteci, ASALA militanlarının yargılandıkları davalara da katılır.

Açıktan Ermeni tezlerini savunan Jean-Pierre Richardot’nun kitabı çok bariz tarihsel hatalar da içeriyor. Ancak yazının amacı bunları düzeltmek değildir. Bu kitap üzerinden Fransız Ermenilerinin Türklere ve ASALA eylemlerine o dönemki bakışını ele almak, Ermeni milliyetçiliğinin ırkçı ve saldırgan karakterinin² Taşnaklardan başlayarak yakın geçmişimize kadar geçen sürede geldiği noktayı göstermesi açısından çarpıcıdır.

Yanlış Yol Tarifi

Richardot, bir Ermeni ailesinin evine konuk olur. 1913 Sasun doğumlu evin babası, iyi derecede Türkçe bilmektedir. Ancak kesinlikle Türklerle konuşmak, onlar hakkında artık bir şey duymak istemediğini, Türklerin onun için bittiğini belirtir. Çocuklarına gelince, o başka meseledir.

Türklerle iletişimi olup olmadığı sorusu üzerine 36 yaşındaki oğlu ve gazeteci arasında şu diyalog geçer:

“- Evet, tabi, şehirde sık denk geliyor. Yol soruyorlar. Biz de hep cevap veriyoruz. Ve her zaman onları tam ters yöne gönderiyoruz.

“- Küçük bir intikam yani.

“- Yok, bize bilgi soruyorlar. Biz de veriyoruz, ama insan ne de olsa yanılabilir.”³

(*)Dr., İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkilâp Tarihi Enstitüsü.

(1) Jean-Pierre Richardot, *Arméniens: Quoi Qu’il En Coûte*, Paris, Fayard, 1982. Rusça çevirisi için bkz. Jean-Pierre Richardot, *Armıane, Çego Bı Eto Ni Stoilo*, Moskva, YuniPress SK, 2008.

(2) Ermeni milliyetçiliğinin şoven ve saldırgan köklerine dair bir çalışma için bkz. Mehmet Perinçek, “Grigori Artsruni ve Ermeni Milliyetçiliğinin Irkçı-İşbirlikçi Kökleri”, *Taribte Türkler ve Ermeniler: Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı, Kilise ve Milliyetçilik*, c. 9, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014, s. 179-188.

(3) Jean-Pierre Richardot, *age*, s. 40.

“Çirkin Kürtler”

Saintes bölgesinden 40 yaşındaki Ermeni bir kadının sözde soykırımın yıldönümü olan 24 Nisan için gittiği Erivan’la ilgili izlenimlerindeki sözleri de çarpıcıdır. İlk defa geldiği şehrin havalimanına indiklerinde etraflarında çirkin insanlar görmüşler ve biraz hayal kırıklığına uğramışlardır. Ancak daha sonra onların Ermeni değil, Kürt olduklarını öğrenince rahatlamışlardır. Zaten Erivan’da uzmanlık gerektirmeyen vasıfsız işlerde de Kürt kadınları çalışmaktadır.⁴

Richardot’nun Paris’in bir kafesinde görüştüğü Türkiye vatandaşı olan iki Ermeni gencin Fransa’da kendilerine Türklere davranıldığı gibi muamele yapılmasından şikâyet etmeleri de kayda değerdir.⁵

“Özür Değil, Toprak İstiyoruz”

Fransız gazeteci, Décines şehrinde Jules Mardirossian isimli bir Ermeniyle birlikte soykırım anıtını ziyaret eder. Mardirossian, arkadaşlarıyla anıtı dikmek için başvurduklarında yetkililerin soykırımın Türkler tarafından yapıldığının anıta yazılmasına karşı çıktıklarını anlatır. Görüşmede “Türkler” kelimesinin onlar için neden bu kadar önemli olduğu sorulmuştur. Onlar da soykırımın Türkiye’de yapıldığını ısrarla vurgulamak istediklerini belirtirler.⁶

Mardirossian’la evde yapılan sohbetten de aşağıdaki satırlar dikkat çekmektedir:

“- Türkler de soykırımı tanısınlar ve Polonyalılar ve Yahudilerden özür dileyen Federal Almanya Şansölyesi Willy Brandt gibi özür dilesinler istiyorsunuz.

“- Hayır, bu bize hiçbir şey vermez. Biz söz değil, toprağımızı istiyoruz. Başkaları gibi vatanımız olsun istiyoruz.

“- Peki eğer dönerseniz, Ermenistan’da Türklerin ve Kürtlerin yaşamasına olanak verir misiniz?

“- Neden olmasın? Fransızlar, kendi ülkelerinde yabancılarla birlikte yaşıyorlar. Biz de onlar gibi bağımsız Ermenistan’da Türklerle Araplarla yaşayabiliriz.”⁷

“Bazen Katil Olmak Gerekir”

Türklerle Kürtleri ortak bir coğrafyanın unsurları olarak değil de Fransa’ya gelen göçmen işçiler gibi gören Mardirossian’ın “Peki Türk diplomatlarını öldürmek normal mi?” sorusuna cevabı şöyledir:

“Ermeniler, katil değil, ama bazen bütün dünyaya Ermenilerin ne olduğunu göstermek için öldürmek, katil olmak gerekiyor. Ermeniler, yüce bir millettir. Dünya tarihinde büyük yeri vardır. Ermeniler barbar değildir. Biz, konsolosları ve büyükelçileri öldürmek istemiyoruz, ama kimse bize kulak vermiyor.”⁸

Jean-Pierre Richardot, Décines’deki bir Ermeni kültür evinin lokalinde bir grup Ermeniyle 1982 yazında ASALA’nın gerçekleştirdiği terör eylemleri üzerine konuşur. Birçoğu bu tür eylemlere karşıdır. Ama şu sözleri söylemekten de geri durmazlar:

“Tamam, eğer Türklere yapıyorsan, Fransızlar ve varlıkları asla hedef olmamalı.”⁹

Türkler “Atalarımız Cellâtı” Demeli

Saintes bölgesinden genç bir kız olan Armeni ise “ben diyalogdan yanayım, ama eğer Türkler, şarkılar söyleyerek bizi dinlemeyeceklerse, çılgık atmak zorunda kaldıklarında bizi anlayacaklar” demektedir. O gün ASALA, Türk konsolosluğunu işgal eder.¹⁰

(4) *Age*, s. 114-115.

(5) *Age*, s. 150-151.

(6) *Age*, s. 35-36.

(7) *Age*, s. 56.

(8) *Age*, s. 57.

(9) *Age*, s. 26-27.

(10) 24 Eylül 1981 günü dört ASALA teröristi Türkiye’nin Paris Başkonsolosluğu’nu basarak 56 kişiyi rehin almıştır. Güvenlik görevlisi Cemal Özen hayatını kaybederken Başkonsolos Vekili Kaya İnal ağır yaralanmıştır. Saldırının ayrıntıları için bkz. Bilal N. Şimşir, *Şebit Diplomatlarımız (1973-1994)*, c. 1, Ankara, Bilgi Yayınevi, Aralık 2000, s. 425-458.

Richardot, Ermeni cemaatinde bu eylemi yadırgayan kişiler aradığını ama böylesi çok az kişiye rastladığını belirtir. Onlara göre Türk diplomatları “Talat’ın çocukları”dır. Türkiye topraklarını kastettikleri Ermenistan’a dönme şansları ne kadar azalırsa “Evet, bizim atalarımız cellâttı. Özür dileriz!” gibi “basit” bir cümleyi kurmayı reddedenlere karşı acımasızlıklarının daha da artacağını ifade etmişlerdir.¹¹

ASALA Destekçisi Kızlar

Richardot, 1982 Mart’ında Paris’te ASALA’yı destekleyen iki kızla buluşur. 25 yaşında olan N., dünya çapında ticaret yapan zengin bir Ermeninin kızıdır. 19 yaşındaki O. ise küçük burjuva bir çevreden gelmektedir.

Kızların her ikisi de 60 yıl boyunca uygulanan bütün barış yollarından sonuç çıkmadığını, Ermenilere ancak güç kullandıklarında kulak verildiğini söylemektedir. Onlara göre 24 Eylül 1981 tarihinde ASALA militanlarının Paris’teki Türk konsoloslukunu işgali gibi eylemlerin çoğalması lazımdır. Bu eylemlerde insanlar ölse de “Ermeni soykırımı”nı gündeme getirmenin en iyi yoludur.

Fransız gazeteci, bu durumu “ne yazık ki veya iyi ki Ermeni terörizmi daha yeni başlıyor” sözleriyle değerlendirir. ASALA’nın eylemleri Fransa ve Batı Avrupa’daki Ermeni gençleri arasında büyük sempati toplamaktadır. Gençler, bu eylemlere bazen ihtiyatla yaklaşırsa dahi, bu desteklemedikleri anlamına gelmemektedir. Tartışma, eylemin amacına uygun olup olmadığı üzerinedir; yoksa ilkesel olarak kimse karşı değildir.¹²

“Suikastlarla Gurur Duyuyoruz”

N., Ermenistan’daki gençlerin de Ağrı Dağı’nı yakın gelecekte kendi toprakları içinde göreceklarına inandıklarını belirtir. Artık onları, hiçbir tarihi veya manevi talep tatmin etmeyecektir. Topraklarını istemektedirler.

N., ayrıca bütün ASALA üyeleriyle gurur duymakta, hepsini kahraman olarak görmektedir. Hatta konsolosluk işgalinden dolayı tutuklu bulunan ASALA militanlarını da her gün cezaevinde ziyaret etmektedir. N.’ye göre 24 Eylül eylemi silahlı mücadelenin gerekliliğini kanıtlamıştır. Son umutları ASALA’dır.¹³

Richardot, genç Türk diplomatları öldüren ASALA’yı niye desteklediğini sorduğunda diğer Ermeni kız O. şu cevabı verir: “Bizi 1,5 milyon kere öldürdüler.”¹⁴ O., ilk suikastları haber aldığı anda büyük gurur duyduğunu belirtir ve şöyle devam eder:

“Bu densizlik değil. Biliyorum, her seferinde insanlar öldü. Ağır bir durum. Ancak mutlu oldum. Kendime şöyle dedim: ‘Biz Ermenileriz, yaşıyoruz, hareket ediyoruz. Sadece Ermeni elyazmaları ve Charles Aznavour¹⁵ yok, halkımız var!’”¹⁶

İnsanların “Ah, evet Ermeniler, siz her tarafa bomba koyuyorsunuz” demesi bile O.’ya büyük haz vermektedir. Artık insanlar Ermenilerin farkındadır.¹⁷

Türk Diplomatın Katili Milli Kahraman

Richardot, İsviçre’de Türk diplomat Mehmet Yergüz’ü öldüren ASALA üyesi Mardiros Jankodjian’ın (22) Cenevre’deki davasını¹⁸ da takip etmiştir. 17 Aralık 1981’de duruşmanın görüldüğü binada Ermeni örgütleri daha önce bomba da patlatmıştır. Son 1,5 yıldır Ermenilerin İsviçre’deki eylemleri 20’yi bulmuştur.

Duruşmada Jankodjian, eyleme nasıl hazırladığını ayrıntılarıyla anlatır. Ya bomba

(11) Jean-Pierre Richardot, *age*, s. 236-237.

(12) *Age*, s. 194-195.

(13) *Age*, s. 198-199, 204.

(14) *Age*, s. 204-205.

(15) Ermeni kökenli Fransız şarkıcı ve oyuncu.

(16) *Age*, s. 206-207.

(17) *Age*, s. 207.

(18) 9 Haziran 1981 günü Türkiye’nin Cenevre Büyükelçiliği’nde sekreter olarak görev yapan Mehmet Savaş Yergüz, ASALA militanı Mardiros Jankodjian tarafından silahlı saldırı sonucu öldürülmüştür. Saldırının ayrıntıları için bkz. Bilal N. Şimşir, *age*, s. 409-422.

atarak ya da silahla olabildiğince fazla sayıda Türk yetkili öldürecektir. Yanında bomba da olmasına rağmen Yergüz'ü sırtından üç kurşunla vurur. Yakalandığında örgütün verdiği talimat gereği direnmeden teslim olur.

Jankodjian, yaptıklarından asla pişman olmadığını, eylemi halkı için gerçekleştirdiğini ifade eder. Uzmanlar, Mardiros'un akli durumunda hiçbir sorun olmadığını, gayet bilinçli bir şekilde hareket ettiğini belirtirler.

Ertesi günkü duruşmada Ermeni gençin avukatı Patrick Devedjian¹⁹, Talat Paşa'nın Türkiye'deki anıtının ve adının verildiği caddelerle okulların resimlerini gösterir.

Richardot'nun ifadesiyle duruşma salonunda toplanan Ermenilere göre Jankodjian milli bir kahramandır. Jankodjian'ın Ermenice bilmeyen ninesi de salondadır. Türkçe "aman yavrum" diyerek ona sarılır. Torunuyla büyük gurur duymaktadır.

"Cellât Devletin Temsilcileri"

Tanık olarak dinlenen Fransız Ermeni si Ara Toranian (27) da milyonlarca Ermeni adına Mardiros Jankodjian'ın milli bir kahraman olduğunu söylemek için duruşmaya geldiğini ifade eder. Toranian, savcının sorusu üzerine İsviçrelilere de zarar veren bombalı eylemlerle Avrupa'da Türk diplomatlarının öldürülmesini birbirinde ayrı tutmak gerekir. İlki nihilist ve yanlış bir tarzdır.

Ancak Avrupa'daki Türk konsoloslukları, Türk toplumunun iplerini elinde tutan gerçek bir polis teşkilatı, gerçek bir askeri üstür. Ermeni meselesi üzerine suskunluk, Ermeni soykırımının reddi, Ermeni topraklarının işgal altında bulunması Ermeni gençleri silahlı mücadeleye itmıştır. Türk diplomatının öldürme cesaretini kim göstermişse 1981 yılının kahramanıdır. Toranian, bu sözlerinin devamında Mardiros Jankodjian'ın yüce ruhunu selamlar.²⁰

19 Aralık'ta avukat Devedjian, tekrar söz alır:

"Suçlama argümanlarında birisi de Mehmet Yergüz'ün sadece Türk olduğundan dolayı öldürüldüğüdür. Size daha önce söyledim, eğer kişi cellât devletin temsilcisiyse artık o sıradan bir Türk değildir. Bu diplomatlar, hükümetlerinin konumlarının üstünü örtmek, felaketlerini saklamak için ellerinde geleni yaparlar. (...) Mehmet Yergüz, bir askerdi, kirli bir savaş veren bir asker. Ve haklı bir dava için savaşan bir asker tarafından öldürüldü."²¹

"İntikam İçin Yeterli Değil"

Fransız gazeteci, 22 Nisan 1982'de de Max Kilndjian'ın duruşmasına katılır. Kilndjian, İsviçre'de Türk büyükelçisine suikast girişiminde bulunmuştur.²² Ancak sanık, Fransız vatandaşı olduğundan dava Fransa'da görülmektedir.

76 yaşındaki tank Gazaros Markosyan, Amasya'dan Halep'e tehcir edilenler arasında bulunduğunu, 4,5 ay boyunca yürüdüklerini ve ot yediklerini söyler. Son olarak birkaç diplomatın öldürülmesinin intikam için yeterli olmadığını belirtir.

Markosyan'ın bu ifadesinin üzerine mahkeme başkanı "Daha fazla öldürülmesi gerektiğini mi düşünüyorsunuz?" sorusunu yöneltir. "Bu yeterli değil! Türk hükümeti soykırımı tanımıyor. Talat'ın bizim hepimizi yok etmek istediğine dair telgrafı var." cevabını alır.²³

(19) Patrick Devedjian, Chirac ve Sarkozy dönemlerinde bakanlık dâhil üst düzey görevlerde de bulunmuştur.

(20) İlgili bölümler için bkz. Jean-Pierre Richardot, *age*, s. 85-101.

(21) *Age*, s. 107-108.

(22) 6 Şubat 1980 günü Max Kilndjian, Bern Büyükelçisi Doğan Türkmen'e karşı suikast girişiminde bulunmuş, ancak silahlı saldırıdan kimse yaralanmamıştır. Konuyla ilgili bkz. Bilal N. Şimşir, *age*, c. 2, Ankara, Bilgi Yayınevi, Aralık 2000, s. 899-908.

(23) "Andonyan belgeleri" olarak bilinen bu telgrafların sahteliği bilimsel olarak kanıtlanmıştır. Bkz. Şinasi Orel, Süreyya Yuca, *Ermenilerce Talat Paşa'ya Atfedilen Telgrafların Gerçek Yüzü*, Ankara, Türk Tarihi Kurumu Yayını, 1983; Maxime Gauin, "Aram Andonyan'ın 'Naim Bey'in Hatıraları' ve 'Hakikiliğini' Savunmak İçin Yapılan Çağdaş Girişimler", *Ermeni Araştırmaları*, No. 40, 2011, s. 133-201.

Mahkemede söz alan Henri Noger, Gérard Chalinian gibi tanıklar da Ermeni terörünün meşruluğu üzerinde dururlar.

Sonuç olarak mahkeme Max Kilndjian'a sadece 2 sene hapis cezası verir.²⁴

Avrupa'daki Türkleri Bekleyen Tehlike

Sadece Jean-Pierre Richardot'nun kitabı üzerinden belki bütün Fransız Ermenilerine dair genel bir yargıya varamayız. Ancak Batı parlamentolarında birbiri ardına çıkartılan sözde Ermeni soykırımıyla ilgili yasaların ve alınan kararların Avrupa'daki yurttaşlarımıza karşı ırkçılığı ve ırkçı saldırıları kışkırtacağı açıktır. Bugün Avrupa'da ırkçılık, emperyalist merkezler tarafından Türkiye'ye, köklerine ve tarihçesine karşı yalanlar ve sahte belgelerle kamuoyu imal edilerek yapılmaktadır.

Richardot'nun da kitabında belirtildiği üzere Ermeniler Avrupa kültürünün Doğu'daki temsilcileri, Türkler ise onu yok eden barbarlar olarak lanse edilerek Türkler, Batı'da yükselmekte olan ırkçılığın hedefi haline getirilmektedir. Richardot'nun kitabından verdiğimiz örneklerle bu açıdan bakmak gerekir.

Bibliyografya

GAUIN, Maxime, "Aram Andonyan'ın 'Naim Bey'in Hatıraları' ve 'Hakikiliğini' Savunmak İçin Yapılan Çağdaş Girişimler", *Ermeni Araştırmaları*, No. 40, 2011.

OREL, Şinasi, YUCA, Süreyya, *Ermenilerce Talat Paşa'ya Atfedilen Telgrafların Gerçek Yüzü*, Ankara, Türk Tarihi Kurumu Yayını, 1983.

PERİNÇEK, Mehmet, "Grigori Artsruni ve Ermeni Milliyetçiliğinin İrkçı-İşbirlikçi Kökleri", *Tarihte Türkler ve Ermeniler: Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı, Kilise ve Milliyetçilik*, c. 9, Ankara, Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2014.

RICHARDOT, Jean-Pierre, *Arméniens: Quoi Qu'il En Coûte*, Paris, Fayard, 1982.

RICHARDOT, Jean-Pierre, *Armyane, Çego Bı Eto Ni Stoilo*, Moskva, YuniPress SK, 2008.

ŞİMSİR, Bilal N., *Şebit Diplomatlarımız (1973-1994)*, c. 1-2, Ankara, Bilgi Yayınevi, Aralık 2000.

Ek I

Jean-Pierre Richardot'un kitabının kapağı.

5

Ek II

Jean-Pierre Richardot'un kitabının Rusça baskısının kapağı.

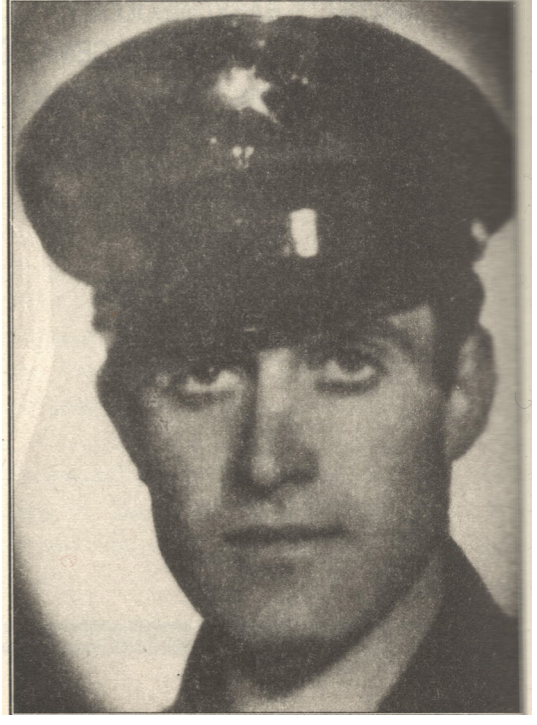
(24) Jean-Pierre Richardot, *age*, s. 172-181.

Ek III

Cenevre'de ASALA tarafından öldürülen Mehmet Savaş Yergüz.

Ek IV

Paris Başkonsolosluğu baskınında öldürülen Cemal Özen.